

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 280 (3412) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Törökország nem hajlandó sem vért ontani, sem bármiről lemondani, de kalandokat sem keres

Megállapítják a török lapok, hogy a háborúbalépésről szóló híreknek semmi alapjuk sincs — A háború megrövidítése nem elég indok arra, hogy Törökország beavatkozzék a viszályba

Roosevelt a Népszövetség elnöke akar lenni

Stockholmból jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: *Amerikai jelentés szerint Rooseveltnem fogadja el negyedik elnökségre való jelöltetését, mert magasabb állásra pályázik a jövő világban. Ez a hír, mint a Svenska Dagbladet londoni tudósítója jelenti, az angol fővárosban nagy feltűnést keltett, mert arra vall, hogy Rooseveltet jelölik a jövőben alakítandó Népszövetség elnöki tisztére.*

Stockholmból jelentik: (MTI) Mint a Stockholms Tidningen londoni tudósítója jelenti, diplomáciai körökben úgy tudják, hogy Molotov Angliába érkezik, a háromhatalmi bizottság felállítására alkalmából. Azt hiszik ez alkalommal megbeszélnek a lengyel kérdést is.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Stockholms Tidningen jelenti Londonból, hogy Eden az alsóház elé terjesztendő beszámolójában nem terjeszkedik ki valamenynyi moszkvai határozatra. A határozatok között ugyanis egyeseket egyelőre titokban kell tartani.

Csak ott vetik harcba a török hadsereget, ahol arra Törökország szempontjából szükség lesz

Istanbulból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A török sajtó szembeállít azzal az angol hirszolgálat által terjesztett hírrel, hogy Törökország esetleg belép a háborúba. Így például a Son Telegraf megállapítja, hogy a török hadsereg feladata megvédeni a török határokat. A török politikának egyetlen célja a török nép érdekeinek védelme. Törökország nem hajlandó sem vért ontani, sem bármiről lemondani, de kalandokat sem keres. A Cumheryet hangsúlyozza az angol-török szövetség defenzív jellegét. Törökország esetleges háborúbalépéséről szóló híreknek semmi alapjuk sincs. A Yani és a Sabak megállapítja, hogy Törökország nem térhet le a már megválasztott utjáról. A török hadsereget az állami felhívására csak ott vetik majd harcba, ahol

arra a török érdekek szempontjából szükség lesz. A háború megrövidítése nem elég indok arra, hogy Törökország beavatkozzék a viszályba. A törökök vértüket kizárólag saját nemzeti érdekükért fogják ontani.

Sadak képviselő az Aksam című lapban megállapítja, hogy Törökország nem tárgyalások céljából ment Kairóba, hanem csak azért, hogy a moszkvai tárgyalásról szóló jelentést meghallgassa. Már a moszkvai értekezlet előtt elhatározták, hogy Törökországot arról tájékoztatják. Nem felel meg a valóságnak, hogy a török közvélemény hajlandónak mutatkozik a háborúba való beavatkozásra. S ahol ilyen hangulat nem tapasztalható és erről a törökök csak az angol hirszolgálat által szereztek tudomást

Nagy erővel folytatódik a szovjet támadás a kievi szakaszon

Berlinből jelentik: (B. T.) A keleti harctérről Berlinbe érkezett tudósítások alapján a német fővárosban megállapítják, hogy a keleti harctér déli szakaszán nem történt jelentős változás. Ezzel szemben a Dnyeper közepő folyásánál még Kiev kiürítése sem enyhítette a feszültséget a súlyos elhárító harcban álló csapatok számára. A szovjet csapatoknak Kievtől északra sikerült a Dnyepert középső részén átjutniok. A kievi német állások azonban csak akkor váltak tarthatatlanná, amikor a folyó nyugati partjára jutott szovjet csapatok dél felé kanyarodtak és megkísé-

relték a város körülkerítését.

Berlinben utalnak arra, hogy a szovjet támadás ezen a szakaszon nagy erővel folytatódik és a keleti harctér általános hadászati képét jelenleg jobban meghatározza, mint a déli szárnyon folyó küzdelem. A déli szárnyon mindenekelőtt a Dnyeper alsó folyásánál, valamint a Krim bejáratjában, a szovjet támadások általánosan megállottak. A nagy elhárító csapat általános helyzete a Középső Dnyeper vidékén valamint a folyó totokolatánál annyira kieleződött, hogy a német és szovjet haderő között, a küzdelem új tetőpontra jutásával kell

hezebb fegyverek összehívásával a harc hevessége még fokozódik. A Dnyeper kanyarban a németeknek tömeges páncélos bevetéssel sikerült az elhárítást megszilárdítani. Ez valószínűen megerősítette a német hadvezetést abban az elhatározásban, hogy krími állásait ne adja fel annak ellenére, hogy a félszigeten levő erős német csapatok, a szovjet csapatoknak a Nogai puszta történet előrenyomulásával, elvesztették szárazföldi összeköttetésüket. A félszigeten levő csapatok erejét a németek nyilván elég erősen tartják arra, hogy önmaguk erejével hosszabb ideig tudják tartani ezt a sündisznó állásukat, a Dnyeper alsó folyásánál harcoló szovjet hadsereg hátában és szárnyában.

Milanoban felállítják a fasiszta köztársasági hadsereg katonai parancsnokságát

Bern. (Bud. Tud.): Alexander tábornok főhadiszállásának jelentése szerint a délolaszországi harctéren aknamezők megütésére lehetetlenné tette a gyors előnyomulást. Montgomery az alatt az idő alatt, amely az úthálózat kijávitására szükséges, igyekezett a nehéztüzérséget felvonultatni. A harcok súlypontja Cassinonál van. Erősen védik azt az egyetlen hadiútát, amely Cassinóból Venafroba vezet. A szövetséges csapatoknak eddig nem sikerült leküzdeni a német záróállásokat.

Zürich. (MTI.): Chiassoból jelentik, hogy a Corriera della Sera szerint Graziani utasítására Milanoban felállítják a lombardiai fasiszta köztársasági hadsereg katonai parancsnokságát, melynek székhelye egyelőre Milano lesz. végelegesen pedig Monza. A parancsnokság vezetője Broglia hadosztálytábornok.

Zürich. (MTI.): A fasiszta lapok fi-zenzei jelentése szerint letartóztatták a Mateotti szocialista vezér halálában ré-

sze Amerigo Duminit. A letartóztatás okát nem közölték.

Chiasso. (Bud. Tud.): A Corriera della Sera közli Pavolini utasítását, amelyet a párt tagjai ellen ismételtén elkövetett merényletek miatt szabott ki. A következőket rendeli el:

1. A fasisztáknak ilyen támadások esetén azonnal meg kell tenniük mindent, hogy a tettest vagy pedig a felbujtót letartóztassák.

2. Külön bíróságokat állítanak fel a bűnösöknek a hadi jog alapján való elítélésére, a tett elkövetése utáni 24 óra alatt.

3. Az elítélteket a fasiszta miliciának adják át a büntetés végrehajtása céljából.

Pavolini utasításait arra való utalással fejezi be, hogy a fasiszta köztársasági párt elhatározott szándéka, hogy a legnagyobb eréllyel letör minden kísérletet, amely polgárháború feltámasztására irányul.

London több negyedét bombázták a német repülők

Lisszabon. (MTI.): Mint az angol hirszolgálat jelenti, a német repülők vasárnap este London több negyedét bombázták. Azt hiszik, hogy emberéletben is esett kár. Egy német repülő az egyik negyedben egészen mélyen lezuhant és egyetlen bombával eltalált a város legnagyobb utcájában egy butor-árúházat. Egész éjjel munkában volt a polgári passzív légvédelem szervezete is, hogy eltakarítsák az árúház romjait. Katonaszógot és tengerészetet is igénybe vettek az oltási munkánál.

A Pest írja: Zürichbe jelentés érkezett, hogy vasárnap amerikai nehézbombázók Köln közelében Düren város ellen intéztek támadást. Más kisebb rajok pedig Északfranciaország egyes vidékeire dobtak bombákat.

Összpontosított partizán támadás érte mind a szeremségi, mint a boszniai

oldalról. A támadóknak sikerült a várost körülnézni és a külvilágtól el-

Pénteken kezdődik a képviselőházban a költségvetési vita

A képviselőház a költségvetés tárgyalásának megkezdése előtt, néhány kisebb törvényjavaslatot intéz el. Elsősorban a nemzeti gazdálkodás rendjét zavaró egyes cselekmények súlyosabb büntetéséről készült törvényjavaslatot. Befejezik a tanyai közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslatot. végül napirendre kerül a külügyminiszter javaslata, mely felhatalmazást kér a kormányoknak kereskedelmi szerződések kötésére. A költségvetés vitáját pénteken kezdi meg a házban.

A háború kitörése óta csökken az öngyilkosok száma

(Stud.) A Magyar Statisztikai Szemle új számában Kovács Norbert dr. az öngyilkosokról szóló tanulmányában közli, hogy Magyarországon az első világháború kitörése előtt a kilencszázötven évek elején minden százezer lélekre 20,5 öngyilkosság esett. A világháború éveiben az átlag 15,8-ra esett le, majd a trianoni korszakban ennek csaknem a kétszeresére, 30,2-re emelkedett.

Ez igen nagy romlás volt a régi békebeli viszonyokhoz mérten is és abszolút mértékkel mérte azt a lelki megrendítést, amit a trianoni katasztrófa a magyar nemzetnek okozott. Különösen növekedett az öngyilkosság görbéje a gazdasági világválság ideje alatt és a legmagasabb pontját 1931-ben a bankárlat évében érte el, amikor 38,6 öngyilkosság esett minden százezer lélekre, vagyis minden 2640-ik ember öngyilkosságot követett el. Egy pár év alatt ez a világválság okozta öngyilkossági hullám elcsúszott és 1935-ben és 1936-ban 31,5 átlagszámig esett le százezer lakosra számítva. Két év múlva, 1938-ban még ehhez mérten is javulás következett be. Ekkor még mindig közel járt 31-hez az esetek száma, ugyancsak az alapon számítva.

Amióta azonban régi területeink egyes részei fokozatosan visszatértek, az öngyilkosságok száma nagymértékű csökkenésnek indult. 1941-ben például százezer lélekre már csak 24,4 öngyilkosságot jegyezett fel a statisztika, vagyis csak 4100 lélekre esett egy olyan, aki az életet szándékosan dobta el magától. Az öngyilkossági kísérleteknek a száma körülbelül kétszer annyi, mint amennyi a halállal végződő. Egyes években valamivel 50% alatt maradt a halállal végződő esetek arányszáma, más években ezt valamivel meghaladja, de például az utolsó tizenhárom év alatt egytizednyi pontossággal kiegyenlítődött.

A férfiak között nagyobb az öngyilkossági szándék ereje, közöttük százezer lélekre 48,9, a nők közül pedig 40,6 követett el öngyilkosságot, vagy öngyilkossági kísérletet százezer lélekre számítva a férfiaknak az eltökéltsége is nagyobb, mert közülük csak minden harmadik marad életben, a nők közül pedig csak minden harmadik hal meg.

Kovács Norbert dr. kimutatja, hogy a vármegyék közül legnagyobb számban Udvarhely szerepel, mert ott százezer lélekre 139,9 öngyilkos esett 1941-ben, ez tehát messze meghaladja még a városok 115-ös átlagát is. Ugocsaiban 73,4 és Pest megyében 62,8 volt az átlag.

Vannak azonban olyan vármegyék is, mint Maramaros, ahol 6,9, Ung, ahol 8,7 és Sopron, ahol 10,7 volt az öngyilkossági esetek száma egy esztendő alatt. Meglepő itt a sopronmegyei magas kulturának összetételűsége a maramarosi és ungi kedvező szélsőséggel, viszont az ezek társaságában lévő Ugocsa vármegye ismét a másik szélsőség vármegyéi között szerepel.

Az öngyilkos nők száma a serdülő korban meghaladja a hasonló koru fiúkat. A 15-19 éves korban a lányok között százezer lány közül 61,2 lett öngyilkos, fiúk közül pedig 33,0. Amennyire az öngyilkosság okait meg lehet állapítani, a szerelem még ebben a korban is csak minden harmadik esetben szerepel indítékként. A legna-

gasabb az élettől való visszariadás arányi 20 és 24 év között a férfiaknál 86,6 és a nőknél 89 esettel százezer lélekre számítva, 25 és 29 év között még mindig csak egy árnyalattal kisebb ennél az arányszámnál és a nők oldalán még ebben az életkorban is magasabb arányszámot látunk, mint a férfiaknál. Ettől kezdve azonban megfordul az arány, a harmincas években már aránylag több a férfiak között az öngyilkos, mint a nők között, bár itt a legkisebb a férfiak arányszáma, ami itt lecsökken egészen 37,9-ig. De innen kezdve évti-

Nagy részvét mellett temették el Mécs László édesanyját

Szombaton temették Királyhelmeceken a nagy magyar költőnek, Mécs Lászlónak az édesanyját. A plébánián lévő ravatalt nagy számban keresték fel nemcsak a királyhelmecei hívek, hanem a környék lakossága is, hogy elbúcsúzzanak a mindenki által szeretett Anna nénitől. Könnycs szemmel jöttek a szegények, akiknek mindig támaszuk volt s akik sohasem fordultak hozzá hasztalanul. Az előkelőségek között megjelent a főispán és alispán Sátoraljaiújhegyről, Ferjencsik Sándor, a borsodnádasi várművek igazgatója, Récz Pál író, a költőnek jó barátja és még nagyon sok tisztelője. Szlovák megszállott területről megjelent a temetőben Dobránszky János pápai kamarás, a költő édesanyjának testvére, a költő nővérével egyetemben, aki szintén megszállott területen él.

Megható volt a ravatal díszítése. A koporsónál volt elhelyezve a költő

zedről évtizedre nő, 60 évtől kezdve ismét elér 73,2-t, 70 éven felül pedig 165,9-re ugrik. A 70 évnél idősebb férfiak közül 1941-ben minden hatvanodik önként dobta el magától az életet, a nők közül ellenben csak minden 158. A nők legbiztosabb életszakasza ezzel a mértékkel nézve az élet hatodik évtizede, mert ekkor csak minden 352 lélekre esik közöttük egy öngyilkos.

Vallás szerint a megosztás a főbb vallásfelekezetek között nem túl nagy. A római katolikusoknál minden százezer lélek közül 49,2 követett el öngyilkosságot; a reformátusok arányszáma ennél magasabb 54,3, az evangélikusoké ennél jobb 43,7. A legmagasabb számot találjuk a nagyon kicsiny lélekszámú unitáriusoknál, mert itt ez 102,3. A zsidóságnál pedig 42,0. Igen kedvező az átlag a görög katolikusoknál, görögkeletiekénél és általában az egyéb felekezetiekénél.

édesanyjának Vágó Gáspár által készített életnagyságu mellszobrára. A szobor hátterét a költő szavaló körülményeiről hozott s gyászfényvel bevont szalagok díszítették, jelképezvén, hogy az édesanya megdicsőült fia dícsőségében.

A háznál a beszentelést dr. Géczy Lajos tábori főesperes, a költő jóbarátja végezte. Az ő édesanyját, mikor Géczy Lajos a fronton járt, Mécs László temette. A templomban a szentmisét és a gyászszertartást pedig dr. Gerinczy Pál prépost végezte. A templomban a szentmise után Lőrincz István őrdalmi esperes mondott szentbeszédet. Beszédében a királyok három bánatával szemben a királyfi édesanyjának három örömről beszélt. Mint érdekességet említettük meg, hogy Mécs László Lőrincz István édesapjáról írta a „Vadócba rózsát oltok” című gyönyörű versét. A temetőben pedig dr. Kovács Lajos leleszi perjel szentelte be a koporsót.

Sertések közé szaladt a mozdony

Kártérítés fejében közel 14 ezer pengőt fizetett a MAV

Nagyvárad, november 8. A múlt év április végén egy mozdonyt indított a nagyváradj vasúti állomás tönköség Érmihályfalvára. Utközben az egyik sorompónál Varga István váltóőrrellyettes teljesített szolgálatot, akitől Máthé István érmihályfalvai kondós megkérdezte, hogy nem érkezik-e vonat a pályán, mert a csúrhét át akarja azon hajtani. Varga azt válaszolta, hogy egy személyvonat fog érkezni, de csak félóra múlva. Közben elfeledte, hogy jöhet szerelvény is menetrenden kívül.

Máthé a választ tudomásul vette, majd a sorompó előtt álló mintegy 300 darab sertést átterelte a sínre. A munka lassan haladt, mert a sertések felét el kellett választani egy másik község részére és így történhetett meg, hogy a közben teljes sebességgel érkező mozdony belocsaladt a csordába olyan szerencsétlenül, hogy 49 sertést halálra gázolt.

A kárt szenvedett község kártérítési követelést támasztott a vasút ellen, mire a vasút 13 ezer 630 pengőt fizetett ki az elgázolt sertésekért. Varga István váltókezelő ellen a kir. ügyészség közvesztélyes rongálás címen vádat emelt, és ügyét hétfőn délelőtt tárgyalta a törvényszék. A tárgyalás folyamán kihallgatta a bíróság a gázoló mozdony vezetőjét és fűtőjét, akik azt vallották, hogy egy éles kanyarban történt a baleset és ők nem vehettek észre idejében a csúrhét. Mire a mozdonyvezető lefekezett, a mozdony esuszva rohant át a sertéseken.

A törvényszék Máthé mezesketése után figyelembe vette az anyhító körülményeket és Varga István gondatlanságáért 15 napi fogházbüntetésre ítélte, az ítélet végrehajtását azonban 3 évi próbaidőre felfüggesztette.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjük a "MAGYAR LAPOK" at.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Kerek Ferkó.
BELVAROSI: Szeptember végén.
CASINO: Bűnös vagyok.
KORONA: Iglói diákok.

Nem mond le az ankarai francia nagykövet.

Ankarából jelentik: (MTI) A török fővárosban hírek terjedtek el arról, hogy az ankarai francia nagykövet lemond. A francia nagykövetség a leghatározottabban megcafolja ezt a hírt. Bergery nagykövet Laval meghívására Vichybe utazik, hogy jelentést tegyen Pétain államfőnek.

HIRDETMÉNY

Felhívjuk a gyalogjáró közönség figyelmét arra, hogy a gr. Tisza István-uti villamos vasutvonalnak ket-tős vágányúvá történt kiépítése folytán a pálya területe a Vasutüzleti Rendtartás 96. §-a értelmében a közönség használatára meg nem nyitott vasúti területnek tekintendő és azon a gyalogjáróknak közlekedni tilos, különös tekintettel arra, hogy a villamosok gyors közlekedése folytán az azon való járás életveszélyes.

Nagyvárad, 1943 november hó 6.
A nagyvárad Városi Vasút Rt.

Kiosztották a november havi cipőmennyiséget

Nagyvárad, november 8. A cipőelosztó bizottság ma délelőtt a polgármester elnöklésével ülést tartott és kiosztotta a november hónapra rendelkezésre álló cipőmennyiséget. Az igénylések azonban férficipőknél háromszor, női cipőknél kétszer akkora számban voltak, mint amennyi cipő rendelkezésre állott. Elsősorban a hadbavonultak hozzátartozóit, aztán a tisztviselőket, továbbá azokat, akiknek igényét közérdekből kell kielégíteni, végül pedig azokat vették figyelembe, akiket már többször elutasítottak, az elutasítás számának sorrendjében.

Nagyvárad thj. város adóhivatalától ARVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulírott városi végrehajtó ezennel közlöm, hogy a nagyvárad forgalmi adóhivatalnál kimutatott forgalmi adóhátalékok fejében lefoglalt és a városi közraktárba beszállított ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet értelmében a 67-69. §. alapján az első árverést 1943. év november hó 7. napján délelőtt 11 órára, a második árverést 1943. év november hó 25. napján délelőtt 11 órára a városi raktárban ezennel kitűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek aláadásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékére való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.
4. A vételárát azonnal és készpénzben kell kifizetni.

Nagyvárad, 1943. év november hó 6.
FONDRÉ SANDOR,
végrehajtó.

Elkeseredett harcok dúlnak Krim félszigeten, Kercstől északra és délre

Kiev szakaszán húszszor törtek előre a bolsevics'ák, mindkét fél nagy veszteséget szenvedett

Váltakozó küzdelem Kiev szakaszán.

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti a keleti arcvonal helyzetéről: A Krim félszigeten, Kercstől északra és délre, a parti sáv magaslatai és kőbányái vidékén rendkívül elkeseredett harcokra került sor a német biztosító erők és két szovjet partraszállási hídfejről előretörő nagy bolsevics'ák közt. A Krim északi bejáratánál kisebb bolsevics'ák erőcsoportokat a német biztosító erők megsemmisítettek. Német és román erőknek a perekopi földszorosnál a bolsevics'ák egy előző napi betörésének helyét ellentámadással megtisztítani és régi záró állásaikat megint elfoglalni. Gyalogos és páncélos erők felvonulása arra enged következtetni, hogy a bolsevics'ák megismétlik majd áttörési kísérleteiket. A Dnyeper alsó szakaszától északra német gránátos és páncélos kötelékek meglepetésszerűen előretörték egy rendkívül nagy bolsevics'ák erőkkel megszállva tartott helység ellen és rohammal elfoglalták. A vállalkozás annyira meglepte a bolsevics'ákat, hogy már nem maradt idejük nehéz fegyvereik visszavonására. Negyven közepes és nehéz löveg került így a német csapatok kezére, sok más fegyverrel együtt, azonkívül felmorzsolták vagy foglyul ejtették egy lövészhadosztály gyalogos erőit.

Kiev szakaszán a bolsevics'ák húszszor törtek előre a perejaszlavi hídfejről a német állások ellen. A német vonalakat azonban súlyos és mindkét félre nézve veszteségteljes harcokban sikerült megtartani. A bolsevics'ák 16 lövészhadosztályt és három páncélos hadtestet vetettek harcba. 32 szovjet páncélos megsemmisült vagy harc képtelenné vált. Kievtől északra az egész nap tartottak az elkeseredett és váltakozó küzdelem. Támadó és védekező harcokban 17 szovjet páncélos terítettek le az ottani szakaszon. További 24 szovjet harcocsit a német haderő páncélos vadászainak és harci repülőinek esett áldozatul. A német vadász kötelékek lelőttek 69 szovjet gépet, kettőt a földön pusztítottak el. Éjszaka ezen a szakaszon a németek új, előre elkészített védelmi állásokba vonultak.

Négy támadó hullám omlott össze a Volturno felső völgyében

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti a délolaszországi harcokról: A délolaszországi csatában a német köte-

lékek szombaton fokozott ellenállással nagy elhárító sikert értek el az egész vonalon az angol-amerikai legerősebb áttörési kísérlettel szemben. A csata középpontjában Venafronál nemcsak egy előző napi kisebb betörésnek a helyét tisztították meg a német gránátosok, hanem azonnali messze túlhaladva birtokba vették harcászatiul kedvező magaslatokat erősítéseket. Az ellenség sok halottat és sebesültet hagyott hátra. Összesen hét amerikai páncélos került teríték-

140.000 tonna hajóteret semmisített meg a német légielő a Földközi tengeren

Berlinből jelentik: (MTL) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: A német légielő ismét súlyos csapást mért az ellenséges szállítmányokra a Földközi-tenger nyugati részén. Harci gépek

re. A Volturno felső völgyében elért alapos tehermentesítés után a Via Catalina mentén négy ellenséges támadó hullám omlott össze a német fegyverek tüzeiben. Az Apennineken a kanadai és brit csapatok továbbra is tartózkodó magatartást tanúsítanak. A német utóvédok harci érintkezés nélkül feladtak három helyiséget. A keleti szárnyon a német vonalak előtt kemény harcokban visszavetették nagyobb brit erőknek páncélosokkal támogatott két támadását

kötélkei merész repüléssel az észak-afrikai part előtt megáradtak 22 teljesen megrakott csapatszallító hajóból álló és 8 rombolóval biztosított hajókaravánt. Több bomba és torpedó eltalál 13 nagy szállítóhajót összesen 140.000 tonna hajóterületet, va-

Japán harciereje készen áll a totális bevetésre

Tokióból jelentik: (MTL) A Német TI jelenti: Tozso miniszterelnök felszólalt a vasárnap rendezett nagygyűlésen. — Kiemelte azt a tényt, hogy Nagykelet-Ázsia valamennyi nemzete szívvél-lélekkel küzd a háború győzelmes befejezéséért és a keletázsiai jólét terület megvalósításáért. Hat hónappal a háború kitörése után a japán csapatoknak sikerült a világ e részén teljesen kiküszöbölni az angolszász befolyást. A keletázsiai nézetek nemcsak el tudják háritani az ellenség támadásait, hanem óriási lépéssel hozzájárulnak az új Nagykelet-Ázsia kiépítéséhez. Ez után utalt arra, hogy India négyszáz milliónyi lakossága felkelőben van a brit ényomok ellen, hogy visszazerezze szabadságát. Ez a háború felszá-

mol minden hamis elméletet és az igazság győzelmét hozza. Az igazság a keletázsiai népek oldalán van. Ez a tény rendíthetetlenül teszi a végső győzelembe vetett hitet. Azok a meglepő eredmények, amelyeket Japán a háború kezdetén elért, abba a helyzetbe juttatták, hogy hadászatiul uralkodó helyzetet foglaljon el. Japán harciereje a totális bevetésre van előkészítve. — Nemcsak felkészül minden eshetőségre, hanem számíthat valamennyi keletázsiai nép közreműködésére is.

Tokióból jelentik: (MTL) A Német TI jelenti: A japán tengerészeti repülőgépek felderítettek egy ellenséges rombolócsoportot, amint Tinshafen közelében partraszállási naszádot indított utnak. A japán repülőök november 3-án

lamint két rombolót megsemmisítöen. A német repülőök amikor visszafelé indultak az eltalált szállítóhajók közül többet égve és süllyedő állapotban láttak. A megsemmisített hajókkal együtt az északamerikai és brit utánpótlás sokezer fiatal tagja vesztette életét.

Berlinből jelentik: (MTL) Mint a Német Távirati Iroda értesül, november 6-ára virradóra a Nápolyi Kikötő ellen intézett német repülőátmadásban, az ellenség szállítóhajóhada ismét súlyos veszteségeket szenvedett. A támadásban résztvevő német repülőök most megérkezett jelentése szerint a bombák tíz szállítóhajót súlyosan eltaláltak, egy kereskedelmi hajó azonnal a bombák becsapódása után elsüllyedt, öt hajó pedig annyira megrongálódott, hogy pusztulásuk biztosra vehető. A többi hajó is jelentősen megsérült. A ledobott bombák újabb pusztításokat okoztak a kikötő berendezéseiben. A német repülőök az erős ellenséges ellenállást leküzdve hajtották végre támadásukat. Három német repülőgép nem tért vissza.

Holland lengyel bábóros megsérült a Vatikán bombázása alkalmával

Róma. (MTL) A Német TI jelenti: A fasiszta köztársasági kormány rádiója vasárnap este jelentette, hogy a Vatikánváros ellen intézett repülő-támadásban Holland lengyel bábóros, Posen volt hercegérseke, bombaszőlántól komolyan megsérült.

megtámadták az ellenséges hajórajt és két partraszállási naszádot megsemmisítettek. Valamennyi japán gép sérüléssel visszatért támaszpontjára.

Nankingből jelentik: (MTL) A Német TI jelenti: A nemzeti kínai kormány tájékoztatóügyi minisztere — mint a polgári mozzalom főtájkára és az ifjúsági szervezet igazgatója — Tokióba utazott, ahol résztvesz a nagykelet-ázsiai ifjúsági értekezleten.

Tokióból jelentik: (MTL) A Német TI jelenti: A középkinai arcvonalon a japánok két ellenséges hadosztályt ezeltverték és Északchunan tartományban elfoglalták az ellenség egyik hadászati gócpontját.

Törökország véleménye szerint Moszkvában megpecsételték a kommunizmusnak középeurópai és földközi térségbe való behatolását

Ankara. (MTL) A moszkvai nyilatkozat szövegének ismerése után, török politikai körökben a legnagyobb

fenntartással szölktek a moszkvai hármas találkozóról szóló véleményekről és az első vélemények helyébe, amelyek az angol álláspont megszilárdulásáról szölktek, olyanértelmű megfontolások léptek, hogy a nyilatkozat megszövegezése nagyon alkalmas különféle értelmezésekre. Ankarában úgy látják, hogy jóformán mindazok a kérdések, amelyekben az angolszászok és a szovjet között nézeteltérés volt, függében maradtak. Az Olaszországról és az Ausztriáról szóló nyilatkozatok hivatalosan megpecsételték a kommunizmusnak a középeurópai és földközi térségbe való behatolását. A Ausztriával szomszédos államok említése olyan államcsoport elképzelését teszi lehetővé, amelyben a

szovjet befolyás alatt álló Csehszlovákia játszaná a főszerepet. Valószínűnek tartják Ankarában, hogy Moszkvában titkos megállapodások is történtek a másikk arcvonal kérdésében. Valószínűnek tartják, hogy az oroszok itt engedtek, csak az a kérdés, hogy milyen áron. A török sajtó, amely pedig többségében angolszász beállítottságú, már nem a lelkesedés hangján magyarázza a moszkvai nyilatkozatokat.

Szófiából jelentik: (MTL) Az elmúlt héten Bulgáriában a moszkvai értekezlet volt a beszélgetések főtájkára. A lapok részletesen foglalkoznak az értekezletről kiadott jelentéssel és a külföldi visszhangokkal. Tulnyomó az a

Ertesítem a n. é. közönséget, hogy a

„CORSO” illatszertárat átvetttem

és azt illatszertár, pipere és háztartási cikkekkel dúsan felszerelve

„IDEAL” illatszertár cég alatt megnyitottam

Amidőn a legpontosabb kiszolgálást is előre garantálom, szíves látogatást kér

Szilágyi László

a „IDEAL” illatszertár tulajdonosa — Rákóczi-ut és Széchenyi tér sarok

valamény, hogy az értekezletet újabb nagyjelentőségű események fogják követni.

Reosvált-Sztalin Churchill találkozó készül.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az United Press szerint sok jel arra vall, hogy Roosevelt, Sztalin és Churchill közös találkozója készül. Azt hiszik, hogy a találkozó idejében és helyében már megállapodtak és az értekezlet a világ valamelyik eldugott helyén lesz. A sajtóellenőrzés az értekezlet előkészületeiről minden közlést megakadályozott, bizonyos jelekből mégis arra lehet következtetni, hogy sor kerül rá.

"Szeretni is megtanulta egymást" Moszkvában a három nagyhatalom.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Sir Archibald Clark Kerr moszkvai brit nagykövét, a londoni rádióközvetítés során kijelentette, hogy Nagybritannia, az Egyesült Államok és a Szovjet-Unió között nemcsak megértés jött létre, hanem a három nagyhatalom „szeretni is megtanulta egymást” és egyminek sem szabad megzavarnia ezt a „cseodátos harmóniát”.

Eden befejezte kairói tárgyalásait.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit híroroda jelenti: Eden külügyminiszter vasárnap befejezte a török külügyminiszterrel folytatott megbeszéléseit.

Nagyjelentőségű megbeszélések voltak Egyiptom, Szaudarábia és Szíria között.

Istanbulból jelentik: (MTI) Kairóban az elmúlt héten fontos tanácskozások voltak az egyiptomi miniszterelnök, valamint Szaudarábia és Szíria megbízottjai között, amely államoknak hozzájárulása a legnagyobb fontosságú a tervezett állami szövetség szempontjából. Az értekezlet befejezése után kiadott jelentés hangsúlyozza, a legfontosabb szempontokat, vagyis a kölcsönös megbélynyújtást és együttműködést az arab világ jóléte érdekében. A jelentés eloszlatja némely arab köröknek azt az aggodalmát, hogy az állami szövetség célja a szövetségben politikai egység megteremtése. A Wafd párti sajtó azt írja, hogy az értekezletről kiadott jelentés kifejezésre juttatja a felleg körök ama véleményét, amely szerint korlátozott szövetségről lehet szó, a kölcsönös megsegítés és pénzügyi, gazdasági és művelődési téren való együttműködés megvalósítására.

A köztársasági tervezetet tárgyalja a fasiszta kormány.

Milánóból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Duce főhadiszállásán folytatják a kormány tagjaival és a rendszer vezetőivel való megbeszéléseket. A november 15-re kitűzött pártértekezlet elősorban a köztársasági alkotmánytervezetet, valamint a köztársasági fasiszta párt felépítését vizsgálja meg. Az általános irányzat az, hogy az eddig egymással működött állami és pártközigazgatás vezetését mellőzik és helyébe egységes vezetést létesítenek. A volt fasiszta testületi karát nem szándékoznak újra felállítani, helyébe választott, részben kinevezett testületet létesítenek.

Nagygyűlést tartott Pécsen a MÉP parlamenti csoportja

Laky Dezső a magyar ipar fejlesztésének fontosságáról

Pécsről jelentik (MTI): A MÉP országosi képviselőiből alakult parlamenti ipari csoport vasárnap a pécsi Ipartestület meghívására tartotta vidéken első nagygyűlését. Ezen megjelent Laky Dezső titkos tanácsos, ny. miniszter is, aki az ülésen hosszabb beszédet mondott a magyar ipar helyzetéről és közeljövőbeli problémáiról.

Abban a fejlődésben, — mondotta Laky Dezső — amely Magyarország közgazdaságát már a két háború között eltelt idők során és azóta méginkább az iparosodás felé tolta, Magyarország gazdasági kibontakozásának és a lakosság magasabb ipari érzékének bizonyosságát kell látni. Az a fejlődés, amelyet korábban észleltünk és amely szerint a magyar ipar mellett meg van a helye, sőt tágasabb helye van a jól képzett kézműiparnak, Magyarország legújabb

gazdasági történetében is kitűnően érvényesült. Nagy érdekek fűződnek ahhoz, hogy a magyar ipar szerepének a gazdasági életben való fokozódása ne lankadjon el. A cél érdekében törekednünk kell az iparoság tömegeinek megszervezésére. Az iparösszövetségek hálózata fogja össze a magyar kézműiparosság munkáját és azt hatékonyabbá teszi. Kívánatos, hogy az iparoságnál az egyik nemzedék adja át a másiknak a vagyont és ne történjék meg az, hogy az iparosok gyermekei elmeneküljenek azokból a foglalkozásokból, amelyekben szüleik dolgoztak. Kívánatos, hogy az iparos műveltséget az egymásba kapaszkodó nemzedékek erejével biztosítsák, hogy így a ma még kisipari üzemi holnap középipari, azután gyáripari üzemmé alakuljon át.

Ezen a földön csak a magyarság tudott a nemzetiségekkel együttélni

Kállay Miklós miniszterelnök avatta fel a huszti hősi emlékművet

Husztról jelentik: (MTI) Egész Kárpátalja ünnepe, a magyar-ruszin testvéri egyetértés ünnepe volt a vasárnapi huszti hősi emlékműavatás. Az ünnepség keretében avatta fel Kállay Miklós miniszterelnök a régi koronavárosnak, az előző háborúban elesett hőseinek emlékművét. A huszti ünnepségen a miniszterelnökön kívül részt vett még Csatai Lajos honvédelmi miniszter, vitéz Lukács Béla miniszter és Antal István dr. nemzetvédelmi propagandaminiszter.

A hősi emlékműnél a miniszterelnök szoboravatós beszédében hangsúlyozta, hogy a ruszin nép hűsége nem utjelte, és nem érdekből fakadó. Mind a ruszinok, mind a magyarországi románok a határainkon túl elnyomtatás ellen kerestek és találtak menedéket a magyar állam védelmében. Itt számban, népe erejükből, vallásukban nem csak megmaradtak, de meg is erősöd-

tek és éltek évszázadokon keresztül velünk együtt a magyar állam keretében. Ez is bizonyítja azt, hogy ezen a földön csak a magyarság tudott a nemzetiségekkel együttélni és csak a magyar állam tud és tudott itt, tartósan békét és biztonságot nyújtani. Bármit is híresztelnek rólunk, történelmünket nem ismerő vagy azt elferdíteni akaró ellenfeleink és hármiként próbálják is lemosolyogni az ezeréves való hivatkozást, a mai nagy világégekben az egység pozitívum, ami a Kárpátmedence kérdésének megoldásánál szóba jöhet, a magyar ezeréves múlt.

Végül hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy nekünk magyaroknak és a Kárpátmedencében élő minden népnek szent kötelességünk, hogy egymás segítségére siessünk és földünk szabadságát, nemzeti életünk függetlenségét megvédelmezzük.

Bornemissza Géza iparügyi miniszter átvette Ozd egyhangu mandátumát

Ozdról jelentik: (MTI) Vasárnap délelőtt adták át ünnepélyes külsőségek között Bornemissza Géza iparügyi miniszternek az ozdi választókerület megbízólevelét. A választás egyhangu volt.

Bornemissza Géza miniszter megköszönte a megbízatást, majd többek között ezeket mondotta:

— Ennek a megbízólevelnek különös jelentősége van, mert olyan időben adott jogot és felhatalmazást az ország ügyeinek intézésére, amely idő a legsorsdöntőbb fordulatokhoz vitte nemzetünket. Ahhoz a bizalomhoz, mivel a kerület megtisztelt, még egyet kérek, egy kis türelmet. Nem a magam személyére vonatkozóan, hanem a

mai helyzetre való tekintettel, amikor a legnagyobb világégés közepette az ország ügyeit irányítani kell. Ha a mai időkben minden magyar ember egyaránt felelős a nemzet jövőjéért, még sokkal nagyobb a vezetőréteg felelősége. A vezetőrétegnek kell példát mutatnia a megértésben, az önmegtartóztatásban és neki kell folytatnia a magyarok lelkében azt a világosságot, amely ezen a földön a magyar lélekben kell, hogy égen. A magyar életet csak magunk rendezhetjük be. Ha más nemzet segítségért folyamodunk, akkor a magyar élet mások segítségével folytan minden más lehet, csak nem magyar. Ha volna valaki, aki azt hiszi, hogy az 1918-as idők még

egyszer megismétlődhetnek, az szembe találja magát az egész nemzet társadalom elsőpró erejével. Egy percig sem tagadhatjuk le, hogy sok még a tenni való az ország dolgozó lakosság érdekében. Mi ezeket a tennivalókat magunk elvégezzük a magyar lelkiismeretünkre hallgatva. Tegyük felre minden ellentétet és politikai különbséget, melyek a magyart a magyartól elválaszthatják és dolgozzunk egymás mellett a jobb magyar jövő kialakulásáért.

Magysikerű kulturdéjután volt Váradvelelencén

Mindig jó hírnévnek örvendtek a velencei kultúrház rendezései. A legutóbbi előadásnál olyan tömeg jelent meg, hogy már nem is férték be. Tegnap ismét zsúfolásig megtöltötte a közönség a kultúrház termét a Szeretet-egyesület által rendezett kultúrelőadás alkalmával. Komoly és vidám műsor számok a közönség érdeklődését teljes mértékben megérintették. A műsor egyes számait Kovács Gitta konferálta lebilineselő közvettlenséggel.

A műsor zeneszámaiban közreműködött a közismert váradai műkedvelő kvartett: Biró László, Kiss B. László, Kovács Győző, Schmidt Béla. Előadásra került Csajkovszkij és Hendl egy-egy darabja. Kovács Győző ismertette Csajkovszkij életét és működését. Schulde Magdolna magyar nótákat énekelt zenekiszlertel. A közönség lekes tapsal tisztelte meg a kellemes hangú énekest. Nagy sikert aratott Váradai József szilofon-művész, aki magyar nótákat adott elő cigányzenekari kísérettel.

Lakatos Ferencné Demkó Erzsébet Mécés Lászlónak Anya kell című költeményét és Gyóni-verseket adott elő. A kiváló szavaló nagy hatást ért el. Különös meghatódást váltott ki Mécés László költeménye, akinek édesanyját szombaton temették.

A gazdag műsorban dr. Virág Jeromos tartott előadást a keresztény sajtóról. Az előadást a szilvárdi műsorszáma követte. Az ünnepség a Himnusz elnéklésével ért véget.

Kedden tartják a Református Kör fiataljai első nyilvános vitaestijüket

A nagyváradai Református Kör Fiataljai november 9-én, kedden este 7 órai kezdettel rendezik meg idei első nyilvános vitaestijüket a kör Madách Imre utca 1. szám alatti helyiségében.

A fiatalok a vitaestet a debreceni Csikosz Sándor Baráti Kör tagjainak váradai vendégjárásával kötik össze, akik a műsort is szolgáltadják. A váradai fiatalok ezuttal is kifejezésre akarják juttatni a városok egymásközötti kapcsolatai kimélyítésének a fontosságát a különös örömmel szolgál, hogy elsőnek az új magyar szellemiség fészkeinek: Debrecennek a fiait láthatják vendégül. A Csikosz Baráti Kör tagjai közül Nagyváradra érkeznek: dr. Illyés Endre egyetemi m. tanár vezetésével Tamás Ferenc egyházkerületi helyierzési előadó, Molnár Gyula, a Diakonus képző intézet igazgatója, Nagy József vallástanárr, Kocz Zoltán, Kiss Antal, Jónó Mátis, László, Farkas Ignác, Csényi Sándor, Lénárt Elek és Papp Kálmán.

A Református Kör Fiataljai szívesen látnak minden érdeklődőt.

Kövérházakban és vendéglőkben kedd este 7 órai kezdettel tartják a vitaestijüket.

Nagysikerű gazdanapot rendezett az EMGE Székelyhidon

Teleki Béla gróf részletesen ismertette a gazdasági helyzetet

(Székelyhid.) Az Erdélyi Gazdasági Egyesület gazda-napot rendezett vasárnap Székelyhidon, amely az egész Ermellék gazdaközönségének felémelő ünnepe volt. Megjelent az ünnepség keretében tartott közgyűlésen Teleki Béla gróf, az EMGE elnöke, vitéz Szász István, az EMGE ügyvezető alelnöke, Markovits Kálmán, a Biharvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke, Nadányi Pál, az EMGE és a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara paritásos bizottságának társelnöke, Papszász Lajos felsőházi tag, Bodnár Sándor gazdaképviselő, Koppány Rezső, az EMGE

nagyvárad kiadeltáegének vezetője, Seifried Ferenc, az EMGE központi főtitkára, továbbá Subajda Tihor miniszteri tanácsos, a földművelésügyi minisztérium szakoktatási osztályától, Wittinger János miniszteri tanácsos, a földművelésügyi minisztérium vizügyi osztályától, dr. Endrédi Endre földműv. min. fővegyész, stb. Nagy számban vettek részt a gazdák a közgyűlésen nemcsak Székelyhidról és közvetlen környékéről, hanem távolabbi községekből is, ahonnan zászlókkal vonultak fel a gazdakörök küldöttségei.

Erdély sok vidékén, ahol a falusi lakosság majdnem teljesen önálló ruházati cikkeket tekintetében, egyáltalán nem olyan nagy probléma a textilárhiánya. Bolond az az ember, aki mürostos rongyot vásárol a boltban, mikor ő maga jót tud előállítani.

Végül a gazdaszervezetek kérdéséről beszélt Teleki Béla gróf. Összehasonlítást tett az EMGE és a trianoni Magyarországon létező szervezetek között és rámutatott a szervezetségben, az összetartásban rejlő erőre.

Beszéde után több felszólalás történt a gazdák köréből, akik előadták panaszait, sérelmeiket, tapasztalataikat s kéréseket és javaslatokat terjesztettek elő. Az elnök figyelmesen meghallgatta a felszólalásokat és mindegyikre azonnal választ, megmutatva az utat, amelyen a felho-

Mielőtt

ZONGORAT venne, vagy eladna, forduljon bizalommal szakemberhez.

Jámbor Antal

zongorakészítő-hangoló
Várady Zsigmond utca 31. szám
Telefon 13-05

zott panaszra vagy sérelmre orvoslást lehet találni. Több esetben igérteket tett, hogy a szóváltott kérdéseket magáéva teszi s azokban illetékes helyeken közbenjár.

Kósa Károly ottományi igazgatótanító a zsirbeszolgáltatás kérdésében szólalt fel. Hagen Ferenc katolikus esperes pedig arra mutatott rá, hogy a beszolgáltatások terheit a társadalom minden rétegére el kellene osztani. Bodnár Sándor képviselő az Ermellék legégetőbb kérdéséről, az ármentesítés, illetve az öntözés problémájáról beszélt, aminek megoldása már folyamatban van.

Mi a termelés terén fejünk ki erőfeszítéseket

A közgyűlést Kató János székelyhídi gazdakör elnök a Magyar Hírszékely elmozdítása után, a megjelentek üdvözlésével nyitotta meg, majd Teleki Béla gróf elnök monddott beszédet:

— A nagy világegésben — mondotta — Isten különös gondviselése folytán, országunk aránylag kis részben hoz véráldozatot. Az anyaghiányt azonban mindnyájan érezzük. Fel kell már most készülnünk arra, hogy még sokkal komolyabb idők következnek és fokoznunk kell összetartásunkat, hogy a nehézségekkel megbirkózhassunk. Miért van ez az anyaghiány és miért fog ez még fokozódni? Mert a nagyhatalmak — melyek meghozták a mi felszabadulásunkat is — ebben a nagy harcban megosztották a feladatokat. A nagyobb népek inkább véráldozatot hoznak, míg mi a termelés s a beszolgáltatás terén fejünk ki erőfeszítéseket. Sajnos, sok anyag gazda van.

A szónok ezután sorra vette az ezzel kapcsolatos kérdéseket.

Először az új terménybeszolgáltatási rendelet problémáját fejtegette. Ezt a kormány nem a szorgalmas, termelő gazdák ellen hozta, hanem ellenkezőleg, óértük. Sajnos, van sok anyag magyar gazda és más nemzetiségű szándékosan anyag gazda, aki úgy gondolkodik, hogy elég, ha a földje annyit terem, amennyi az ő megélhetése fedezésére szükséges s ha nem termi meg ezt, akkor az állam gondoskodik az eltartásról. Ezzel szemben: ma mindenkinek a leg-többet kell kihoznia a kezében lévő földből. Szükség volt tehát állami rendszabályokra, hogy aki nem termel, az ellenőriztessék s ha kell, kivehessük kezéből a földet és másként hasznosítsuk azt.

Aztán a takarmány-beszolgáltatás-

ról beszélt az EMGE elnöke. Igaz, hogy sokat kell beszolgáltatni, de ez a honvédség számára történik s ez mindenek felett való érdeke. De ezenkívül a gazdák közvetlen érdeke is, hogy az ötéjük rekvirált lovakat jól tartassák a katonaságnál.

Az állatbeszolgáltatásnál — folytatta a szónok — az elgondolás az, hogy el kell látni mindenekelőtt a hadsereget, mert a katonának, aki nagy testi és lelki erőfeszítést fejt ki, jól kell táplálkoznia, aztán el kell látni a fővárost, a nagyvárosokat s a gyárakat, amelyek a hadsereg szükségletei számára dolgoznak. Azonkívül Németországnak is kell szállítani. A németek harcolnak értünk természetesen dolog, hogy nekünk ezzel támogatnunk kell ezt a harcot. Jobban járunk, minthogyha fiainkat adnánk.

Ezek után az iparcikkek hiányának kérdésére tért rá Teleki Béla gróf.

— A gazdát a vásár, a ruhánemű és a bőr érdekli. A vásban tényleg hiány van, de ebben az ország békeidőben is behozatalra szorul. A vasnak 20 százaléka jut a gazdának az országos készlethől. Résen kell lenni, hogy ez tényleg oda jusson, nehogy más vonalon elfekettőzzék. A gazdátársadalom feladata, hogy az igazság szempontjait érvényesítse a beszolgáltatásban és az elosztásban egyaránt. Kérte a minisztert, hogy az elosztásnál a gazdakörök képviselői jelen lehessenek. Természetesen vidékek szerint is kell az igazságosság szempontjainak érvényesülnie. A rufvas, vagy a patkó például nem olyan fontos a homokos talajon, mint a sziklák között.

— Textil árukban rosszul állunk. Ezt a hiányt azzal lehetne orvosolni részben, ha a lakosság a síkvidéken visszatérne a juhtenyésztéshez, a kendertermeléshez és a szövés-fonáshoz.

Rizst termelnek az ármentesített Ermelléken

Ezután szakelőadások következtek. Gönczy Sándor mérnök az ermelléki talajjavítás feladatairól tartott rendkívül érdekes előadást s egy megvalósítandó nagyarányú csatornázási rendszer képét vetítette előre. Dr. Endrédi Endre állami fővegyész az Ermelléken megkezdett ármentesítési munkálatokról beszélt és elosztatta az ezek eredményeivel kapcsolatban felmerült aggodalmakat. A földművelésügyi minisztérium a munkálatok-

kal kapcsolatban pontos talajtani térképeket készített, amelyekből már is megállapítható, hogy a munkálatok elvégzése után mely területek milyen termények termesztésére lesznek alkalmasak. Székelyhidtól délre az ármentesített területeken megterem majd a rizs és igen nagy terület lesz kendertermelésre kiválóan alkalmas. A talaj kiszáradásától és elszikesedésétől viszont nem kell tartani.

Otthont kér a székelyhídi gazdakör

Igen nagy érdeklődést váltott ki Páur Istvánné előadása, aki székely viseletben lépett az előadói emelvényre és a székelyeket mint a háziipar művelőit, a székely asszonyokat mint a szövés-fonás fáradhatatlan mestereit állította példaképül, akik önálló munkájukkal függetlenítik magukat a mai ruhahiánytól.

Dr. Südy Zsigmond közjegyző monddott még lekes beszédet, amelyben annak a szükségességére mutatott rá, hogy Székelyhídi Gazdakör otthont építsen magának.

— Ezt csak áldozatkészséggel lehet elérni, — mondotta. — S ez akció bevezetéséül felajánlok 500 pengőt erre a célra.

A nagyérdekes közgyűlés dél-

után fél kettőkor a Fémusz elnök-lésével ért véget.

Ekkor a résztvevők megtekintették a székelyhídi gazdák terménykiállítását, majd egyfogásos közebed volt, amelyen nemesek pohárköszöntők, hanem olyan beszédek is hangzottak el, amelyekre magán a közgyűlésen már az idő rövidsége miatt nem kerülhetett sor. Így Réthy Aladár borászati iskolai igazgató arról az állami akcióról beszélt, amely nagymennyiségű ingyenes szőlőoltvány juttatásával igyekszik a direkt-termőket lassanként teljesen kiszorítani az Ermellékről s ezzel visszaállítani az ermelléki borok egykori jó hírnevét. (j. b.)

Rendőri ujoncok felvétele

A m. kir. rendőrség nagyvárad kapitányága 6069—1943. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A m. kir. rendőrség örszemélyzetének pótlása céljából folyó évi november hó 16-án Pécsen, 18-án Szombathelyen, 23-án Szegeden, 25-én Debrecenben, 27-én Kassán, december hó 2-án Kolozsvárott és 4-én Budapesten rendőrujonc sorozás lesz.

Felhívom mindazokat, akik a rendőrség kötelékébe való felvételüket kérik öhajjtják, hogy a fentebb közölt napon reggel 8 órára a sorozóbizottság előtt jelenjenek meg, személyi okmányaikat és erkölcsi bizonyítványaikat okvetlenül vigyék magukkal.

A sorozáson megjelenhetnek azok a 21-ik életévüket betöltött, de 26-ik életévünel nem idősebb nőtlen, tökéletesen erős testalkatu, legalább 170 cm magas, katonai kiképzésben részesült, büntetlen előéletű magyar állampolgárok, akik pályázati kérelmüket ugyan nem nyújtották be, de jövőjükrol a m. kir. rendőrség kötelekében kívánnak gondoskodni és a rendőri pályát élethivatásuknak választják.

Nagyvárad, 1943. november 6.

A kapitányság vezetője h.:

Krasznay,

m. kir. rendőrfőtanácsos.

RÉVAY REGÉNYKÖNYVTÁR legújabb kötete megjelent!

JÓKAI: Az ezerkettedik éjszaka ára P. 1'60

Ujságáros helyeken és könyvkereskedésben kapható!

Eddig megjelent:

Mikszáth: Kiséret Lubion ára 1.— P.	Rákosi: Sipuluez. vidám elbeszélései ára 1.— P.
Mikszáth: Az eladó birtok 1.—	Móra: A Sándor körül 1.60
Jókai: A két Trenk 1.—	Komáromi: Hé, kozákok 1.—
Rákosi: A buzsáld király. 1.—	Ambrus: A gyanyu 1.—

Megrendelhető: **RESZEGHY Hírlap-pírodánál** Nagyvárad

Nikolaj valamikor Erdélyben járt...

Fehéroroszország, október végén. Vörösen és telten kelt fel a nap. Ugy állt a hegygerincen, mint egy júresu, pogány katona. Nagy volt. Szokatlanul nagy. Megnyújtotta az árnyakat, különös, szűrt fényt adott az estnek és mindenki megnézte.

Boros-Cser Gergely is. Ott állt a drótakadály mögött, a csipős szelnek felgyűrt köpenygallérral, most váltották, tizenegy óráig ő állt őrt itt a sztalinköves út mellé ragasztott fenyőbunker előtt. Másodmagával, Falubélivel.

— Csipős hideg lesz az éjszaka!

Boros-Cser Gergely nem válaszolt rá semmit, csak visszazélt bele a vörösképi hold kelles közepébe, aztán rántott egyet a vállán lógó puskáján.

Mindketten odaváltak a hegyi hegyek közé, ott tanultak meg olvasni a hold állásából, színéből, a csillagokat is ismerték, még neveket is tudtak és legendákat róluk. Bizonyára mindketten hazagondoltak most, a hegyoldalra lapult kis szalmatetősházu falura, ahol ugyanígy emelkedik fel a vörösképi hold. Mert ez egyforma itt is, ugy kuszlik körbe a feketére beszórt éjszaka, mint odahaza náluk, akárhol az erdélyi faluk, vagy a Tisza-partjára szórt tanyáknál és a Bakony szelid völgyeibe bujtatott cseréptetős házak fölött is.

Odebet a földerdőben nagy est volt most. Esemény, Szabadságosok érkeztek vissza délután: és a kis zsákbarat csomagok, meg a ládák, meg a megtömött kenyértárcsák kikérültek a fenyőlából ácsolt asztalra. Az emberek körbeülték, nem kínáltak senkit, de nem is kínáltatta magát senki. ettek józuen, hosszan és nagyokat, aztán a kendőbe csavart flakót is „küdögölték” és leblitették a józú hazai vacsorát.

— Maradjon a kintieknek is!

Felesleges is volt ezt mondani, abba is hagyták, szedelöztek, ledőltek a szalmával borított faágyakra, a fagyumécsést is elfújták és megpróbálták aludni. Ruhástól. Ez így „szokás” erre felé.

Nikolaj jelentései

Amióta idekerült a támpont, hat kilométerre a legközelebbi erdtől, heprselve a mocsár meg az erdővidék kelles közepébe, a sztalinköves út mellé, amely a csapatok egyik fő ellátó vonala, megszokták az éjszakánkénti „riasztásokat”. Hozzászóltak, hogy így aludjanak s amikor a reggel már kívülágozódik, akkor kezdenek „Jevetközre” aludni.

Boros-Cser Gergely meg a társa ott strázsáltak a drótakadály mögött. Jól jósoltak: csipős éjszaka lett. Amolyan októbervégi orosz éjszaka. A Dnyeper felől elszabadult szél csipkedte az arcukat, bebujt a köpenygallér mögé, de azért még elviselhető volt.

— Allj, ki vagy!

Valami zörgésre kiáltotta el magát az egyik őr. Valaki közeledett az úton, már erősen odánrt, Tánelygott. Boros-Cser Gergely méregyszer rákiáltott az idegenre, de amikor látta, hogy az feltartott kezével közeledik, levette újját a ravaszról. Odebetről is kis-eladtak már a többiek, amikor az idegen betámolygott a kinyitott drótkapun.

Nikolaj volt.

Bozontos szakálla vérezen csüngött, a ruháján is vérfoltok látszottak, csak fáradtan és nehezen tudott beszólni, egy-két szót magyarul is mondott. Megszécsült. Többhelyen. Fején, mellén.

Ch. falut megtámadta egy orvlövész-

csoport. Vagy tíz bandita, Felgyújtották a falut, elhajtották az embereket, minden állatot, a gabonát is kocsira rakták...

Ch. falu ott van két kilométerre a támponttól. Békés orosz parasztek lakták, amolyan tolsztoj muzsikok, a mocsárvidék nyomorultjai, akiket a világon semmi sem érdekelt, csak meglegyen az a mindennapi sovány „köleskása”.

A szakaszvezető a kísérő parancsnok nem sokáig gondolkodott.

Egy golyószórós rajjal elindult a faluba.

Az utolsó pillanatban

Már az útkanyar mögül feltűnt a falu. Eggett, Pernyés füstszag úszott a levegőben, a lángok egészen bevilágították a környéket. Később már a zajt is hallották, kiabálásokat, kocsik zörgését, állatok bögték; és a tűz pattogása is idehallatszott.

A raj gyorsan elérte a falu szélét, a falu oldalán látták az összeterekt lakosságát, asszonyokat, fiúkat, mindenkit, az állatokat néhány férfi terelte és ott sorakoztak egymásután a megrakott panyefogatok is. A banditák már köszülöttek. Felgyújtották az egész falut. Hetek óta ilyen tüzek világították ki az éjszakákat a környéken.

A nagy összeverődött tömegben csak itt-ott tűnt fel egy-két fegyveres ember. Az orvlövészek.

A szakaszvezető tudta, nem lehet tűz alá venni a bandát, az összeterekt tömeg kitűnő védelmet nyújt nekik. Vértűrdöt pedig nem rendezhetnek az orvlövész csoportért. És ilyenkor mutatkozik meg a magyar katona leleményessége, és bátorsága.

A golyószóróval és géppisztolyos csatárokkal egészen meghökeletették a lakosságot és mintegy kétszáz méter távolságban erős és ráratlan tüzet nyitottak — a levegőben. Néhány kézigránátot is kihajítottak.

A megriadt emberek között kitört a pánik, az állatok megvadultak, a panyefogatok szerteszét szaladtak és a kitört riadalomban menekülő orvlövészek közül hármat kilöttek.

A falut már nem lehetett megmenteni, De a lakosság, a termés, az állatok megmaradtak.

Nikolaj megmentette őket.

Amire visszavertek, Nikolaj már alig lélekzett, vértácsában, majdnem eszméletlenül felűdt a kísérő előtt. Hallotta a lövöldözést és ahogy elmondták, hogy a falut megmentették, mintha felragyogott volna a szeme és tört magyarul szogta:

„Nikolaj valamikor hadifogoly volt és Erdélyben járt...”

Ugy látszik ezzel akarta megköszönni a segítséget.

Sohasem volt államjogi elkülönülés, vagy megosztás Erdély és Magyarország többi része között

Dr Horváth Jenő egyetemi tanár előadása a Jogászegyletben Erdély nemzetközi statutumáról

Városunk jogászköreibem nagy érdeklődés előzte meg a jogászegyletnek vasárnap délelőtt megtartott őszi előadását. Fokozta az érdeklődést az is, hogy dr. Horváth Jenő budapesti egyetemi tanár, aki emberöltőn át élt Nagyváradon és pesti egyetemi tanársága idejében is büszkén viselte a „nagyváradi jogakadémiai nyilvános rendes tanár” címet, Erdély alkotmányjogi szerepének méltatását választotta előadása tárgyául. Az előadásnak ez a szívéhez közelfekvő vonatkozása okozta talán, hogy az ítéltábla dísztermében igen szép számú és előkelő jogászközönség gyülekezett össze és mindvégig nagy érdeklődéssel kísérte a választékos és lebilincselő előadást.

Az illusztris előadón kívül az elnöki emelvényen foglalt helyet dr. vitéz Moldoványi István kir. ítéltáblai elnök, mint a Jogászegylet elnöke, dr. Soós István polgármester, dr. Gyöngyösi István kir. főügyész és dr. Krüger Jenő az ügyvédi kamara elnöke. A közönség soraiában ott láttuk dr. Cziffra Kálmán és dr. Hlatky Endre főispánokat, dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynököt, Medvigy Ferenc felschází tagot, dr. Erdélyi Géza postafőigazgatót, dr. Pöstényi Márton kir. törvényszéki elnököt, Oswald Arisztild és Harasztos Imre középiskolai igazgatókat, dr. Borbély Miklós kir. ügyészségi dr. vitéz Molnár Kálmán kir. járásbírói elnököt és még sokat a nagyváradi jogászok reprezentánsai közül.

Az előadást 11 óra után néhány perccel nyitotta meg dr. vitéz Moldoványi István elnök. Bevezetőjében a közjog és a történelem szoros kapcsolatát fejtegette, majd átadta a szót dr. Hor-

váth Jenőnek.

Horváth Jenő egyetemi tanár előadásában végigment az erdélyi kérdés változatain, a honfoglalástól kezdve napjainkig.

Kimutatta, hogy a magyar államnak, kezdettől fogva része kellett hogy legyen az erdélyi hegyvidék, mert különben a magyar lakosság és település biztonságára nem volt elképzelhető.

Az a tény hogy Erdély rendjeinek az országgrésről való gondoskodásban a XIII-ik századtól, a tatárjárástól kezdve, nagyobb szerep jutott, abban lelta magyarázatát, hogy a központi kormányzat messze volt. A gondoskodás az igazgatási szükségletek kielégítésére szorított és nem vonta maga után Erdély államjogi helyzetének, a magyar államba való tartozásának megváltoztatását.

Államjogi téren változás az erdélyi fejedelmek idejében nem állott, mert a magyar királlyal kötött szerződésekbem ez utóbbinak szuverénitását változatlanul elismerték, tehát államjogi elkülönülés vagy megosztás nem állapítható meg. II. Rákóczi Ferencnek az a törekvése, hogy fejedelmi öccének örökségét szuverén állam rangjára emelje, a francia hatalomtól indult ki, de annak részéről sem kapta meg a várt elismerést. A Pragmatica Sanctiónak Erdélytől, a magyar királyságtól külön eszközölt elismerése nem utalta át Erdélyt a magyar király birtokából más szuverén fejedelem birtokába.

Erdély statutumának az addigótt eltérő módon való megváltoztatása nem az erdélyi uniónak, hanem olyan külső erőnek volt a célkitűzése, mely a dunai népek békés együttműködésének és a magyar állam belső egységének meglá-

zítását előzta és szorgalmazta.

Hosszantartó, lelkes tetezés után vitéz Moldoványi István elnök az egész jogászközönség nevében hálás köszönetet tolmácsolta dr. Horváth Jenő egyetemi professzornak élvezetes előadásáért s ezzel a jogászegylet második őszi előadása végetért.

Tudnivalók a tisztiorvosi tanfolyamról

A tisztiorvosi tanfolyam és vizsga újabb szabályozásaként kiadott 245.800—1937. B. M. számú rendeletnek megfelelően 1944. évi január hó 10-iki kezdettel Budapesten a m. kir. Országos Közegészségügyi Intézetben Tiszti Orvosi Tanfolyam és ezt követően Tiszti Orvosi Vizsga fog tartatni.

Felhívom ennélfogva azokat az orvos doktorokat, akik a fentemlített tisztiorvosi tanfolyamra és az ezt követő vizsgára jelentkezni kívánnak, hogy kellően felszerelt és felbelyegzett kérvényeiket dr. Johan Béla államtitkárhoz, a Tiszti Orvosi Vizsgabizottság elnökéhez címezve (Budapest, IX. Gyáli-u. 4. sz.) 1943. évi november hó 20. napján déli 12 óráig annyival is inkább küldjék be, mert később érkező, vagy az alább felsorolt okmányokkal fel nem szerelt kérvények nem vétetnek figyelembe.

A közszolgálatban állók kérvényeiket felettes hatóságukkal láttamoztatni tartoznak.

A kérvényhez csatolni kell:

a) születési anyakönyvi kivonatot, vagy annak hiteles másolatát.

b) Magyarország területén érvényes egyetemes orvosdoktori oklevelet vagy annak hiteles másolatát.

c) rövid életrajzot (curriculum vitae) melyben a jelentkező különösen végzett tanulmányairól, nyelvismereteiről és hivatalbeli működéséről — a vonatkozó okmányok csatolásával — oklevelet keltétől a jelentkezésig időközben pontosan beszámol.

d) hiteles igazolását annak, hogy a jelentkező, gyakorlatra feljogosító orvosi oklevelének elnyerése után legalább egy évig egyetemi vagy kórházi szolgálatot teljesített, vagy legalább két évig magánygyakorlatot folytatott.

e) igazolványt arról, hogy jelenleg milyen állást (állásokat) tölt be.

f) egyetemi leckeönyvet, az orvosi szigorlatokról kiállított bizonyítványokat, valamint a kötelező kórházi gyakorlatra vonatkozó szolgálati könyvet. A vizsgadíj 150 pengő, amelyet a tanfolyamra felvett orvosoknak a tanfolyam kezdete előtt a M. Kir. Országos Közegészségügyi intézet pénztárából kell befizetniük.

A tanfolyam időtartama 9 hónap.

Kedden délután a Szigligeti Társaság felolvasó ülése

Kedden, november 9-én délután 5 órakor tartja a városháza dísztermében első felolvasó ülést a Szigligeti Társaság. Erre az ülésre meghívta az elnök, Rolla Margit budapesti írónőt, akit családi szálak fűznek Nagyváradhoz. Rolla Margit több fővárosi irodalmi társaság tagja, finom verseivel pályadíjakat nyert s legutóbbi finnországi emlényeiről írott könyve nagy sikert aratott. Nagyváradon Arany Juliskáról tart előadást. A vendég írónon kívül szereplni fognak Pap Lajos versével, Csurla Péter elbeszéléssel. Megnyitót mond dr. Némethy Gyula prelátkanonok, a Szigligeti Társaság elnöke. A felolvasó ülésre belépti díj nincs, csupán önkéntes adományokat kérnek a Társaság céljaira.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Sétiretöket nem adunk vissza.

CSÜTÖRTÖKÖN SZABADEGYETEMI ELŐADÁS

Előadó dr. Beóthy Konrád főorvos,
 egyetemi r. tanár

A Szabadegyetem vezetősége értesíti a hallgatókat, hogy folyó hó 11-én délután 5 órai kezdettel, a városháza dísztermében dr. Beóthy Konrád főorvos egyetemi r. tanár a vér címen tart előadást. Dr. Beóthy Konrád főorvos, egyetemi r. tanár az elmúlt évben is tartott nagyszerű előadást a Szabadegyetemen, a Hírtelen boálló természetes halál okairól. Mostani előadása is általános érdeklődést fog kiváltani, annak vizslatát lapunk legközelebbi számában közöljük.

Szász Lajos miniszter zászlót ajánlódokozott a szatmári református gimnáziumnak. Szatmárnémetiből jelentik: (MTI) Szász Lajos dr. közellátási miniszter Szatmárnémeti szülőltje egykori nevelőintézetének, a református fiugimnáziumnak díszes zászlót ajándékozott a felezabadulás emlékére. A miniszter a zászlót vasárnap nyújtotta át személyesen az iskolában megtartott ünnepség keretében.

EZÜSTMENYEGZŐ. Rozsly István városi tanácsnok és neje 25 éves házassági évfordulójuk alkalmából, folyó hó 6-án, szombaton, a római katedrálisban ezüstmennyegzőket tartottak meg. Imrik S. Zoltán prélatus-kanonok, aki 25 évvel ezelőtt az esketést végezte, ez alkalommal, reggeli szentmiséje keretében adta az egyházi áldást az ezüstmennyegzős párra költői szárnyalású beszéd kíséretében.

A híres FIEDEL-TRIO kedden este fél 7 órakor tartja hangversenyét a Német Lektorátus új termében. A művészeti előadásorozatra beiratkozottak beléptidiját nem fizetnek, a többi érdeklődőknek a beléptidij egy pengő.

Vitéz Bély Alajos altábornagy beszédei mond a protestáns napok levante ünnepélyén. A Levente Hírközpont jelenti: Az Országos Protestáns Napok alkalmával november 8-án, hétfőn este fél 7 órakor a Magyar Művelődés házában levante ünnepélyt rendeznek. Vitéz Bély Alajos altábornagy, az Ifjúság Honvédelmi Nevelésének és a Testnevelésnek Országos Vezetője ez alkalomból beszédei mond. Az ünnepélyen mutatja be új műsorát a Levente ezinjaszó és énekegyüttes, amely 1942. évben az európai szellemi olimpiázon nagy sikerrel szerepelt. Beszédei mond Ravasz László református püspök és szerepel a levante szimfonikus zenekara is.

FELHÍVÁS A KATOLIKUS KÖRÖKHÖZ. A Magyar Kurir jelenti: Az ország valamennyi köréhez azzal a felhívással fordul a központi katolikus kör, hogy november 15-én délután 6 óra 20 perckor díszgyűlést rendezzen és a rádió mellett hallgassák meg Serédi Jusztinián bíboros hercegprímásnak a katolikus férfiakhoz intézendő szövegét.

RESTAURÁLJÁK A VELENCEI RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOMOT. Szombaton délelőtt kihallgatáson fogadta dr. Hlatky Endre főispán Zitzmann Ferenc által vezetett velencei küldöttséget. A küldöttség a főispánnal ismertette a templomjavítási ügyeket és több velencei égető kérdést. A főispán meghallgatta a velenceiek előterjesztését és a legteljesebb támogatást ígerte. A templom javítására még visszatérünk és bővebben ismertetjük a vele összefüggő kérdéseket. A templom egyébként most lesz 80 éves. A helyrehozatala körülbelül 90.000 pengőbe kerül majd. A restaurált templom Velence díszé lesz majd. Gyönyörűen emelkedik ki a szintén rendezés alá kerülő Szent István térből. A Szent István-teret Urban János kertészeti tanácsos művészi tervei szerint parkosítják, lebontják a templom körüli kerítést. A parkosítás, értesülésünk szerint, már tavasszal megkezdődik.

Levente művészek a Délvidéken és Győrött. A Levente Hírközpont jelenti: A Központi Levente Játékegyüttes, amely a magyar népi játékok és népi dallamok legértékesebb kincsét ismeretli meg a nagyközönséggel október végén a Délvidéken, Zomborban. Apatinban, Újvidéken és Szabadkán járt. Az előadásokat tomboló lelkesedés fogadta, az ifjúság lelkesen a játékok mély benyomást keltettek és a körút a délvidéki és anyaországbeli magyarság lelki összekapcsolódását mutatta. A délvidéki körút után az együttes két estén át Győrött szerepelt (LHK)

BÁBSZÍNHÁZS DÉLUTÁN A SZOCIÁLIS TESTVÉREKNÉL. A Katolikus Leányok Országos Szövetségének (KLOSZ) nagyváradi csoportja jól sikerült gyermekdelutáni rendezett vasárnap a Szociális Testvérek Pray György-utcai otthonában. A szép napfényes teremben izlésesen felállított bábszínház várta a kíváncsi apróságokat. A műsor *Paprika Jancsi* prólogjával kezdődött, majd *Kényes Marcsát* láttuk, utána két kis majomfiók jelenete következett egy eltörött tükkörrel, végül *Jancsi és Juliska* történetét gyönyörködtetjük végig. Befejzésül ismét *Paprika Jancsi* — régi kedves barátunk mondott búcsút a gyermekszeregnek. A műsor összeállításáért és előadásáért teljes elismerés illeti *Korponay Anna* áll. óvónőt, aki nagy szeretettel és hozzáértéssel vezette le egymaga az egész előadást, sok mulatságot és gyönyörűséget okozva nemcsak apró hallgatóinak, hanem a velük együtt újra gyermekké lett felnőt közönségnek is. A 3 óras előadást 5-kor megismételték. Mindkét előadás közönsége megelégedéssel távozott.

A híres FIEDEL-TRIO kedden este fél 7 órakor tartja hangversenyét a Német Lektorátus új termében. A művészeti előadásorozatra beiratkozottak beléptidiját nem fizetnek, a többi érdeklődőknek a beléptidij egy pengő.

HALÁLOS KÉSSZURÁS A VAGYON MIATT. Nov. 8. Nagy megdöbbenést keltett Nagyváradban az a testvérharc, amely a vagyon miatt halállal végződött. *Katona Sándor* már régebbi idő óta harcban állt testvérel, *Katona Imrével*. Péntek délután ismét szóváltás kezdődött a két testvér között és *Katona Imre* két rántva, hasbaszurta bátyját. *Katona Sándor* a szúrás következtében meghalt. Az ügyet a bíróság elrendelte. A testvérgyilkosság ügyében megindult az eljárás.

A híres FIEDEL-TRIO kedden este fél 7 órakor tartja hangversenyét a Német Lektorátus új termében. A művészeti előadásorozatra beiratkozottak beléptidiját nem fizetnek, a többi érdeklődőknek a beléptidij egy pengő.

HIRDETÉS. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Ruházati és Textiliparosok szakosztályja értesíti tagjait, hogy a november havi cérna kiutalását megkezdte.

Nagy érdeklődést tanusítanak a portugál lapok Magyarország iránt. Liszszabonból jelentik: (MTI) A portugál sajtó októberben nagy érdeklődést mutatott a magyar események iránt. A nagyobb lapok és folyóiratok majdnem minden számában lehetett olvasni magyarországi eseményekről.

BUTOROKBÓL ma is nagy választék beiratási díj egy félre 5 pengő. Aki ARTA butorüzlet, Pannónia épület, Bethlen István-utca 2.

KALAUZOK FELVÉTELE A VÁROSI VASUTNÁL. A Nagyváradi Városi Vasut Üzletigazgatósága 18 és 20 év közötti ifjakat azonnali belépésre villamos kalauzoknak felvesz. Figyelembe csak azok jöhetnek, akik jól számolnak és teljesen egészségesek. Jelentkezni lehet az Üzletigazgatóságnál, Sánc utca 34. szám alatt délelőtt 8-10 óra között. *Nagyváradi Városi Vasut Rt. Üzletigazgatósága.*

Péter jugoszláv király visszatér Londonba. Liszszabonból jelentik: (MTI) Londoni jugoszláv körök lehetségesnek tartják, hogy II. Péter király Kairóból rövidesen visszatér Londonba. Visszatérése valószínűen összefüggésben van közelj házasságával.

A VÁSÁRNAP MEGSZENTELÉSÉT SZORGALMAZTA A PROTESTÁNS NAGYGYŰLÉS. Magy. Orsz. Tud. jelelti: Az Országos Protestáns Napok keretében vasárnap nagygyűlésre jöttek össze Budapesten a magyar protestánsok. A vasárnap megszentelésére tartott ünnepségen *Tasnády Nagy András* titkos tanácsos, a Országos Bethlen Gábor Szövetség elnöke hangoztatta, hogy nem lehet többé szó nélkül tűrni azt, hogy a vasárnap megszentelésének ünnepét oly könnyen megnyírják. A vasárnap délelőtti mozit, nyitott kocsimák és egyéb szórakozási helyek elvonják az embereket az istentiszteletektől. *Turóczy Zoltán* evangélikus, *Enyedi Andor* református püspökök mondtak azután beszédet. Végül a gyűlés elfogadott egy határozati javaslatot, melyet a vasárnap megszentelése ügyében a kormányhoz terjesztenek fel.

Vasárnap légiriadó volt Londonban. Amsterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit hírodia jelenti, vasárnap este Londonban légiriadó volt.

Ipartestületi hírek

Az Ipartestület Főipari szakosztálya felhívja tagjai figyelmét, hogy a ezegyek kiadása folyó hó 8-tól 13-ig történnek és akik igényeltek, ez idő alatt jelentkezzenek a szakosztály irodájában hivatalos órák alatt. Elnökség.

A vas- és fémpipari szakosztály felhívja tagjai figyelmét arra, hogy akik vasat, szemet, drótot igényeltek, jegyeiket mielőbb vegyék át a szakosztályban, valamint a szeszatalványokat is. A bádigos és szeszű szakosztály értesíti tagjait, hogy folyó hó 9-én, kedden délután 9 órakor gyűlést tart, mely gyűlés keretében a vas- szesz, drót-utálványok szeszűtása fog megtörténni.

Elnökség.

GYÓGYITHATATLAN BETEGSÉGE MIATT KUTBA UGROTT EGY GAZDA. Nagyvárad, nov. 8. Körösi József 54 éves újrúzi lakos november 4-én az udvarán lévő kútba ugrott és megfulladt. Csak két nappal később találták meg. Gyógyíthatatlan betegsége miatt vált meg az élettől.

Földrengést jelzett egy portugál csillagvizsgáló készülék. Liszszabonból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Gera ed Pillarban levő csillagvizsgáló földrengést jelző készüléke szombaton 8 óra 55 perckor földrengést jelzett. A rengés középpontja a közlés szerint 1800 kilométer távolságban volt.

Üszinte mozikellitika

Szeptember végén

— Bemutató a Belvárosi Mozgóban —
 A gyakorlati élet lélektanában a legfontosabb fejezetek egyike a fiatalok pályán való érvényesülésének problematikája.

Szó esik itt többi közt a nagytehetségű apák tehetségtelen fiainak pályaválasztásáról és apák érdemeire való tekintettel ajándékként kapott érvényesüléséről, az u. n. herbertizmusról. Azért nevezik az ilyesmit herbertizmusnak, mivel a múlt században szerepelt két világhírű államférfiúnak a német vaskancellár Bismarck-nak és az angol miniszterelnök Gladstone-nak tehetségtelen fiaj Herbert névre hallgattak.

A Szeptember végén című új magyar film erre a lélektani érdekességre épül. *Petőfi Sándor* és *Szendrey Julia* egyetlen gyermeke a joghallgató *Petőfi Zoltán* elmeneküi második otthonából, mert ott nemcsak mostoha apja: *Horváth Árpád* pesti egyetemi tanár, hanem édesanyja *Szendrey Julia* is el akarják vele felejtetni rajongásig szeretett apját, a nagy *Petőfit*.

Az ország első állandó színtársulata, a debreceni színtársulat brömmel szerződteti Zoltánt, mert első fellépésétől kezdve telt ház ünnepli benne *Petőfi* fiát. Azonban tekintettel kis tehetségére csak kis szerepeket kap. Ő minden áron Hamlet főszerepét szeretné eljátszani. Mikor a színigazgató tehetségtelenségére hivatkozva ezt a kérését megtagadja, Zoltán otthagyja Debrecent, és apja példájára vándortársulatba áll be most már álnéven. Mikor az újsághol anyja súlyos betegségről értesül, azonnal Pestre gyalogol és anyjával kibékül. *Szendrey Julia* halálos ágyán bevallja fiának, hogy nagyot vélt *Petőfi* emléke ellen, mikor be nem várva a gyászév elteltét, *Horváth* egyetemi tanárhoz ment, nélkül Zoltán azzal vigasztalja, hogy *Petőfi* már akkor meg bocsájtott neki, mikor a Szeptember végén c. költeményében e sorokat írta: „Ha eldobod egykor az özvegyi fátylat, fejfámra esetet lobogóul akaszd...” *Petőfi Sándor* és *Zoltán* szerepét erdélyi színész *Horváth László* alakítja nagy művészettel. *Szendrey Julia* szerepében *Szörényi Eva* feledhetetlen. Kitérnek a többi szereplők is.

A filmet *Palásthy Géza* és *Sipos László* írták, a rendező: *Zsabka Kalmán* (rendezése a Nemzeti újság szerint is „egyenesen bravuros”), a zenét részét *Akom Lajos* állította össze.

Mivel a film gazdag emberien szév és megható részletekben, a nagyközönségnek azt a rézét is hatalmába ejti, akiket ilyesmik és a *Petőfi*-kultúra hervadhatatlan népszerűsége érdekelt. Az igényesebb mozilátogatóknak is tetszeni fog, akik élvezni fogják a film meséjéből kilüktető nagy problémák lenyűgöző esetét is. **Olasz Péter dr.**

SPORT

40.000 ember követelte Sárvárit és Bodolát a szomorú svéd-magyar mérkőzésen

Svédország—Magyarország 7:2 (2:2)

38.000 néző. Játékvezető Mies.

A két csapat a következőképpen állott fel:

Magyarország: Tóth, Mészáros, Kis-péter, Sárosi III., Szabó, Nagy II., Egressi, Sárosi dr., Szusza, Zsengeller, Tóth III.

Svédország: Sjöberg, Nilsson, Öh-dem, Andersson, Emanuelson, Grah, Nyberg, Gren, Nordahl, Clarsson, Nilsson II.

A magyar csapat játéka már az első félidő elején kiütözték a végzetes hibák. A csatársor teljesen szétesően játszott s mögötte egy szárnyaszegett fedezetsorral egyáltalán nem bírta tartani a labdát, így aztán a közvetlen védelemre is meglepetésszerűen jöttek a svéd támadások. A csatársorban nem volt semmi átütő erő. Igen jellemző volt, hogy amikor a belső hármás sorozatosan halmozta egyik hibát a másikra, a közönség sorraiból kórusban kiabálták Bodola és Sárvári nevét és méltán fel lehettek habborodva a szurkolók, amikor a váradi játékos, a sérült Szusza helyére beállt Sárvárit, a középcsatár vissza-

térte után ismét leküldte a pályáról a szövetségi kapitány.

A csatársor játéka különösen ki-tűnt a csatársor puhasága, nem tudták kibaszni az első félidő fölényét. Mind a három belső csatár igazolta klubcsapatának gyengébb formáját, a gyors svédek mellett nem érvényesült a finomkodó technika s a kapu előtt rombadőlt a legnagyobb helyzet is.

Az első gól a 15-ik percben esett Carlsson révén (1:0). A 24-ik percben Szusza egyenlített. A 42-ik percben a svédek szerzik meg a vezetést Nyberg révén (2:1). A félidő utolsó percében Szusza ismét egyenlített (2:2). A második félidő első percében a svéd csapat újból gólt ér el Nilsson II. révén (3:2). A 6-ik percben Nordall negyven méteres hatalmas lövése kerül a magyar hálóba (4:2). A 25-ik percben ismét Nordall lö gólt (5:2). A 31-ik percben Gren eredményes (6:2). A 42-ik percben Nyberg lötte a mérkőzés utolsó gól-ját (7:2).

Egységesebb játékaival biztosan győzött a Törekvés a MÁV ellen

NMK-Törekvés - MÁV 4:1 (3:1)

Mérsékelt érdeklődés mellett zaj-folt le a Törekvés—MÁV barátságos helyi rangadó. Csak a legszükebb szurkoló gárdát látnak kint, pedig megérdemelte volna a két helyi NB. III. csapat, hogy többen végignézzék barátságos erőpróbájukat.

Bartha játékvezető sipjére a kö-vetkezőképpen álltak fel a csapa-tok:

Törekvés: Balogh, Pintye, Brindás, Bakuc, Roeska, Szabó, Lunkán, Papp, Erdei (Rárok), Szilágyi, Turkus.

MÁV: Koródi, Szilágyi, Csiki, Ipacs, Nagy, Balk, Lisztes, Jenei, Liszka, Fehér, Takácsi.

Már a játék elején kitűnik a Tö-rekvés jobb összjátéka és biztosabb labdakezelése. A MÁV inkább csak kidolgozatlan egyéni lemozgásokkal próbálkozik. Végül is a technika dia-dalmaskodik és a Töri már 3:1-el zárja az első félidőt.

Szünet után még szaporítja egy góllal az előnyét a Törekvés, a MÁV viszont felülkerekedik jobb erőn-létével, de továbbra is csak csapko-dó marad a játéka és így nem hoz semmit a huszperces nyomasztó fö-lény.

Góllövők: Turkus 2, Papp, Rárok, illetve Jenei. Jók a góllövők, to-vábbá Pintye, Szilágyi, illetve Lisz-tes.

Nyilatkozatok:

Vitéz Papp János a Törekvés el-nöke: Örülök a győzelemnek, de a

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

esapat játékaival ennek ellenére sem vagyok megelégedve. Különösen a II. félidőben játszott lanyhán. A MÁV csapatának jobb az erőnléte. Igyekezzünk ezt majd mi is pótolni. Fias János MÁV intőző, a MÁV TK kapitánya: Sajnos, tartalékosan álltunk ki, azonban ennek ellenére többet nyújthatott volna a csapat. Ilyen játékkal a II. félidő fölényé: sem tudta kibaszni. A Törekvés szépen játszott, a győzelmet meg-

SZINHÁZ

A színházi iroda közleménye:

„Névtelen asszony“ kedden este

Népművelődési előadás keretében hétfőn este háromnegyed 7 órai kezdettel — *filléres helyárrakkal* — Vaszary János *Egy nap a világ* című nagyszerű színműve kerül színre. Lovasi Klári, Horváth Jenő és Szabó Ernővel a főszerepekben.

Névtelen asszony című, rendkívüli sikert aratott népszínmű kedden este háromnegyed 7 órai kezdettel kerül színre. Jegyek a színházi pénztárnál válthatók.

Artatlan vagyok, kacagtató vig-játék-ujdonosság szerdán délután, ki-vételesen 4 órai kezdettel, *olcsó helyárral* van műsoron.

Opera-est november 10-én a szin-házban. Mozart operája. *Szöktetés a szerályból* kerül színre hétfőszün-nyetben, a magyar királyi Operaház együttesével: Szabó Ilonka, Raf-

éremelte. Tavaszra feltétlenül erő-síteni kell a csapatot.

Barátságos mérkőzések

BSzKRT — Vasas 5:1 (1:1). Ba-rátságos mérkőzés.

WSC — Kispest 3:0 (0:0). Bará-tságos mérkőzés.

Ujvidék. Szolnoki MÁV — UAC 5:1 (4:1). Barátságos mérkőzés.

Diósgyőr. DiMÁVAG — Újpest 3:1 (2:1). Barátságos.

Győr. ETO — Kaposvári RAC 5:2 (2:2). NB. II. mérkőzés.

Kolozsvár. BVSC — Kolozsvári MÁV 2:1 (1:0). NB. II. mérkőzés.

Pécs. Tatabányai Sc — DVAC 1:0 (0:0).

Körösvidék — KAC 1:0 (0:)

Előzetes beszámolóinkban már beszámoltunk róla, hogy a Körös-vidéki Kerület válogatottjában 7 NAC-játékos szerepelt. A zöld-fehérek ismét méltók voltak hírnevükhöz, mert négy, idegen játékosal kiegészítve is megverték otthonában az NB I. táblázatán második helyet tartó Kolozsvári AC-ot. A NAC-ból Lóránt, Ónody, Szegedy, Juhász, Barna, Kovács II., Bodola szerepeltek a kerületi válogatásban és Sipos játék-vezető irányítása mellett, 1500 néző előtt 1:0 arányban legyőzték a KAC-ot. A győztes gólt a II. félidő 33. per-cében Juhász II. lötte.

Svájci válogatott — Sc Bayern 2:2 (1:1)

Zürich. A svájci válogatott labda-rugó csapat vasárnap több, mint 10.000 néző előtt edzőmérkőzés so-rán 2:2 (1:1) döntetlen arányban mérkőzött a Münchener Sc Bayern együttesével.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY. A nagyváradi m. kir. közforgalmi repülőtér füvesített területének 1944. évre birkalegeltetés céljából való bérbeadá-sára pályázatot hirdet. Ajánlatok írás-ban a m. kir. közforgalmi repülőtér parancsnokság. Nagyvárad címére kü-lendők. Repülőtér vezető.

APRÓHIRDETÉSEK

Adós-vétel!

Télikabátot ruhát legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-ter 1. 919

Jókarban levő bőrkabát középter-metre eladó. Árpád vezér-u. 10. 9

HASZNALT férfi vagy női kerékpárt megvételre keresünk. Cim a kiadóban.

1 éves gyermek részére cipőt megvételre keresek. Cimet a kiadóba kérek.

C. Vogel: „Engedjétek hozzám jönni a kisdedekeket!” — rézkarc eladó. Cim a kiadóban. 15

Takarmányozásra kiválóan alkalmas cukorcikrok K5rő cca 40–50 g. eladó. — Érdeklődni Vegyi- és Élelmiszeripari r. t.-nál, Anyos Pál-u. 2–6. Telefon 12–31. 32

Angoraszórt. gubancot bármilyen mennyiségben veszek. Székely, Kapucius-u. 11. 29

Eladó folytonzó Meteor vaskályha, kevésbé használt állapotban, fekete kl-vitelben, 309 köbméter fűtőkésztséggel. Bolyai Farkas-utca 17. 26

Eladó szoba, konyha ház. Koni püspök-utca 35. 991

Eladó fekete télikosztüm kis alkra, és fekete rókaoba. Szaniszló-utca 6. 35

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mcj és mindenemű fergék irtását 38 évi gyakor-lattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27–56. 313

Varrógépjavítás egyévi felelősséggel Jakab műszerész-nél, Kossuth-u. 5. 5

Könyvelést, üzleti könyveinek felfek-tetését, vezetését, ügyvitel szervezését, és felülvizsgálatát szakszerűen és lelki-meretesen intézi, adóügyekben felvilá-gosítást, segítséget nyújt Tóth Gizella könyvelési irodája, Csengeri-utca 8. Telefon hívószám 29–26. 523

Jelinek ingatlan- és kölcsönözési iro-da (Teleki-u. 2.) irodai óráit ezentul kilenetiórától tartja. Telefon: 33–15

Kölcson 5 éves, 51/2/0-00 költségmén-tesen „Hitelbiztosítékmenté”. Bethlen István-u. 6. kapható. 957

Gépelést saját gépemel vállalok. Cim a kiadóban. 929

Vasárnap a Sal Ferenc-utca-ban pénz-tárcát találhat. Atvehető a Kapucius-rendnél. 37

Találattott imakönyv „Marikának, Széplaky Lajosné-től” beírásával, igazolt tulajdonosa átvehető a kiadóban. 993

Parkettás egy szoba, konyha, fürdő-szoba, öszkomfortos Horthy Miklós utj lakásomat elcserélném szerény egy szoba konyha lakással Nagypiac-tér közelében. Cim a kiadóban. 39

Állást keres

Irodai gyakorlattal IV. középiekolát végzett komoly urileány állást keres. Cimeket a kiadóba kér. 36

Idősebb nő perfektül főz, házvezető-nőnek ajánlkozik vidékre. Özv. Burik Józse-né, Szent László-tér Maksay vendég-lő. 23

Lobás

Butorozott szobáért havi 140 pengőt fizetnék fűtéssel, világítással. Cimeket „Szolid fűtészviseelő” jellegre kiadóba kérem leadni. 36

Hirdessen a Magyar Lapokban

KIADÓTULAJDONOS:

SEBENT LÁSZLÓ-NYOMDA R-T.

A szerkesztőnél felel. A kiadóért felel.

Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jeromos

főszerkesztő Szent László-nyomda R-T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t.

kőrforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi

Dzsej-utca 5 szám